

KADIN HAKLARI - NORVEÇ

Işık Hiçsönmez Çorapçı

Kadın Hakları Norveç

- Ibsen, 1879'da yayımlanan Nora Bir Bebek Evi'ni yazarken ülke ekonomisi sanayileşmeye ve modernleşmeye başlamış olsa da, Norveç daha büyük bir imparatorluğun (İsveç) ikincil bir vilayeti idi ve bu nedenle başkenti Oslo, Avrupa kültür ve ticaret merkezinden Kopenhag ve Stockholm'den her zaman bir adım daha uzaktı.
- 1905'te referandum yoluyla bağımsızlığını elde eden Norveç, 20. yüzyılın ikinci yarısında büyük ölçüde Kuzey Denizi'ndeki petrol keşifleri sayesinde zenginleşti.
- Norveç'in coğrafi izolasyonu ve hiçbir zaman sömürgeci bir güç ya da transatlantik köle ticaretinin bir parçası olmaması nedeniyle, 20. yüzyıldan önce ülkeye büyük bir göçmen akını olmamıştır. İskandinavya'nın kuzey bölgelerinin yerlisi olan Sami halkı, Norveç tarihinin büyük bölümünde tek önemli azınlık nüfusu olmuştur.
- 1960'larda nüfus çeşitlenmeye başladı ve bugün 5.5 milyonu aşkın ülkenin %83'ü Norveçli. Yerli olmayan nüfusun yarısı Avrupa'nın diğer bölgelerinden, diğer yarısı ise kıta dışından gelmektedir.
- Norveç aynı zamanda Avrupa'nın çoğu ülkesi kadar köklü ve etkili bir aristokrasiye sahip değildi. Bunun nedeni önce veba salgını yüzünden yok olması, ardından da Danimarka ve İsveç'e tabi olmasıydı.
- Norveç'te kadınlar Avrupa'nın ve dünyanın diğer yerlerine kıyasla daha düzenli olarak ve daha az damgalanarak işgücünün bir parçası olmuş, miras hakkı ve tam hukuki ehliyet edinmişlerdir.
- Ancak evlilik ve annelik bir kadın için tercih edilen toplumsal normdu ve bu nedenle evli kadınların aynı haklardan yararlanabilmesi zaman gerektirdi.

Kadın Hakları Norveç

Norveç'teki feminist hareket, ülkedeki yasaların ve sosyal geleneklerin reformunda önemli ilerlemeler kaydederek Norveçli kadınların haklarını ilerletmiştir.

İlk Feminist Dalga: 1840lar

- 1840 yılında Norveçli kadınların statüsü yetkisiz olarak kabul ediliyordu, yani herhangi bir anlaşma yapmaları, borçlanmaları ve hatta kendi paralarını kontrol etmeleri imkansızdı.
- Herhangi bir eğitim alma hakkına sahip değillerdi ya da herhangi bir devlet işi için değerlendirilmeleri mümkün değildi.
- Bekar kadınlar ise, bir vasiinin yetkisi altında işe yerleştirilmeyi talep edebiliyorlardı.
- Evli kadınlar, evlendikleri gün babalarının otoritesi altında yaşamaktan kocalarının otoritesi altına geçerlerdi.
- Kral Magnus VI Lagabøter (1263-1280) döneminde reşit olma yaşı her iki cinsiyet için de yirmi olarak belirlenmiştir. Norveç yasaları daha sonra Kral V. Christian (1670-1699) döneminde değişti. Onun rejimi, o zamanki Danimarka kurallarını izleyerek evlenmemiş kadınları reşit olmayanlar olarak tanımlayan Norveç Kanunu'nu (1687) yayınladı.
- Ancak 1845'te kadınların özgürleşmesine yönelik ilk adım, kadınların reşit olma yaşının 25 olarak belirlendiği ve bir kadının artık yasal bir vasiye ihtiyaç duymayacağı "bekar kadınlar için büyük çoğunluk yasası" ile atılmıştır.

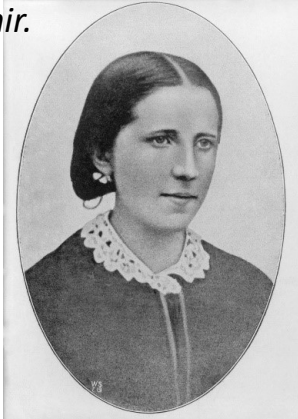
Kadın Hakları Norveç

- Kadınlar 19. yüzyılın ilk yarısında, ilk tekstil fabrikalarında (1840) ve kendilerine ayrılmış olan tütün fabrikalarında çalışmışlardır. Ayrıca gıda endüstrilerinde ve "küçük eller" gerektiren işlerde de çalıştılar, ancak ağır sanayide çalışmadılar.
- Dönemin edebi yapıtlarında da toplumun değer sisteminin bir yansıması görülüyordu: bu romanlarda kadınlar evlilik peşinde ya da evli, anne olarak temsil ediliyordu.
- Bu dönemde Norveç'te yayımlanan kadın yazarlar arasında Hanna Winsnes, Marie Wexelsen ve Anna Magdalene Thoresen vardı.

*Marie Wexelsen
(1832 - 1911) Norveçli eğitimci, şair,
çocuk yazarı ve romancıydı.
En yaygın olarak ilahi yazarı olarak
bilinir.*

*Hanna Olava Winsnes
(1789 - 1872)
Norveçli bir şair, romancı
ve yemek kitabı yazarıydı.
Norveçli ilk kadın yazar*

*Anna Magdalene Thoresen, (1819 - 1903)
Danimarka doğumlu Norveçli şair, romancı, kısa
öykü ve oyun yazarıydı. Kendisinden sonra
karakterleri bir dizi başka yazara ilham vermiştir.
Üvey kızı Suzannah Ibsen, Henrik Ibsen ile
evlenmiştir.*

*Feminist Hulda Garborg (1862 -
1934), 19. yüzyılda Norveç sivil
toplumunu etkilemiştir.
Norveçli yazar, romancı, oyun
yazarı, şair, halk dansçısı ve tiyatro
eğitmeniydi. Güncel tartışmalara
hem konuşmacı hem de makale
yazarı olarak katıldı. Dergi ve
gazetelerde bir dizi makale yazdı.
Erkek Tarafından Yaratılan Kadın
(1904) ve Bayan Eva'nın Günlüğü
(1905) adlı kitaplar kadın hakları
tartışmalarına katkıda
bulunmuştur. Hulda Garborg
siyasete de katıldı ve Asker
belediye meclisinde Liberal Sol
Parti'yi temsil etti. 1932'de Norveç
Kraliyet St. Olav Nişanı'nın Birinci
Sınıfı Şövalye olarak atandı.*

Kadın Hakları Norveç

1854 - 1879: Uyanış ve Bilinçlenme Dönemi

- Bu dönemde yeni yasalar kabul edildi ve bunlar kadınların statüsünde bir anda devrim yaratmasa da, engeller düzenli ve hızlı bir şekilde aşılmaya başlandı.
- Kadınların erkeklerle resmi eşitliği sadece iki nesil içinde neredeyse tamamlandı.
- 1854 yılında her iki cinsiyete de tam eşit miras hakkı tanıyan kralliyet veraset yasası hararetli tartışmalar ve direnişin ardından kabul edildi.
- 1863 yılında reşit olma yaşı ile ilgili olarak 1845 tarihli yasanın yerine geçen yeni bir yasa kabul edildi: kadınlar da erkekler gibi 25 yaşında reşit oldular. Dullar, boşanmışlar ve ayrı yaşayanlar ise "yaşlarına bakılmaksızın" reşit oldular.
- 1869'da reşit olma yaşı 21'e indirildi, ancak bunun kadınlar için savunulabilir olup olmadığı merak ediliyordu. Kadınların erkeklerden daha hızlı olgunlaştığına inanan hukuk komitesi, bu yaşı kadın için çok uygun olduğunu belirtti.
- 1866 yılında, herkesin kendi şehrinde ruhsat alabilmesi için serbest girişimciliği (evli kadınlar hariç) tesis eden bir yasa çıkarıldı.

Kadın Hakları Norveç

İkinci Feminist Dalga: 1879-1890

Kadınlar için mücadele eden yazarlar Camilla Collett'i ilham kaynağı olarak kabul edecek ve böylece Norveç'te ilk feminizm dalgasını yaratacaklardır.

Norveçli yazar ve feminist Camilla Collett.

Edebiyatın rolü:

- 1871'de Georg Brandes Modern Atılım hareketini başlattı: edebiyatın gerici görüşlere değil ilerlemeye hizmet etmesini istedi. İşte o zaman Norveç'te "Büyük Dörtlü" olarak bilinen yazarlar ortaya çıktı: Henrik Ibsen, Bjørnstjerne Bjørnson, Alexander Kielland ve Jonas Lie. Hepsi de kadınların davası için konuştular.
- Camilla Collett ve Aasta Hansteen, modern atılımın yazarları için daha büyük bir programın ayrılmaz bir parçası olan feminist teorilerin davasını savunmak için yazdılar.
- Zamanın toplumsal beklentilerine karşı ezilen insanları - ki kadın da bunlardan biriydi – savunma amacını güttüler: Tek amacı evlilik olan ve ilköğretim eğitimi alan kadınlar, entelektüel yaşamlarını tam anlamıyla sürdüremeyen, kendi yaşamları ve bedenleri üzerinde özgürce tasarrufta bulunamayan kadınları.
- Bu, özellikle Ibsen'in modern hümanizm ve bireycilik davasını üstlendiği iki oyun olan Toplumun Temelleri (1877) ve Nora, Bir Bebek Evi (1879) aracılığıyla gerçekleşir. Özellikle son oyun, Norveç dışında bile feminist hareket üzerinde önemli bir etkiye sahipti, çünkü birçok dile çevrildi ve Avrupa ve ötesinde geniş çapta sahnelendi.

Kadın Hakları Norveç

1854 - 1879: Uyanış ve Bilinçlenme Dönemi

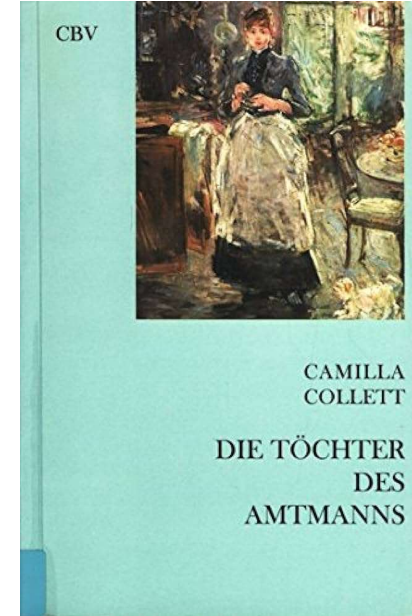
- Kadınların kendilerini ifade etmeleri esas olarak edebiyat aracılığıyla oluyordu.
- Camilla Collett, o zamana kadar kadın edebiyatında çizilen sınırların dışına çıkan ilk yazar oldu.
- En ünlü romanı Valinin Kızları (1855), 19. yüzyılda burjuva kadınlarının eğitimi konu alır. Bu romanın ana teması toplumun standart gelenekleri ile bireyin duygu ve ihtiyaçları arasındaki çatışmadır.
- Ayrıca Aasta Hansteen, feminist davanın tutkulu bir sesi olarak hizmet etti ve renkli kişiliği, Henrik Ibsen'in 'Toplumun Temelleri' (1877) eserindeki Lona Hessel karakterine model oluşturdu.

Camilla Collett

Aasta Hansteen

Kadın Hakları Norveç

Camilla Collett

- Jacobine Camilla Collett (1813 - 1895), genellikle ilk Norveçli feminist olarak anılan Norveçli yazar.
- Aynı zamanda Norveçli şair Henrik Wergeland'ın küçük kız kardeşıydı ve Norveç edebiyatında gerçekçiliğe ilk katkıda bulunanlardan biri olarak kabul ediliyor.
- 1884 yılında kurulan Norveç Kadın Hakları Derneği'nin fahri üyesi oldu.
- En ünlü eseri, 1854 ve 1855'te iki ayrı bölüm halinde anonim olarak yayınlanan romanı Amtmandens Døtre'dir (Valinin Kızları)
- Kitap, Norveç'teki ilk politik ve toplumsal gerçekçilik romanlarından biri olarak kabul ediliyor ve genel olarak ataerkil bir toplumda kadın olmanın zorluklarını, özel olarak ise zorla evlilikleri konu alıyor.

Kadın Hakları Norveç

Camilla Collett

- Yaşamındaki kişisel deneyimlerinin kitabı etkilediğine inanılmaktadır.
- Bu kitaptan sonra çok az kurgu yazdı ancak denemeler, polemikler ve anılarını yazmaya devam etti.
- Edebi modelleri arasında Rahel Varnhagen ve George Sand'in yanı sıra Edward Bulwer-Lytton ve Theodor Mundt gibi kadın yazarlar da vardı. Onun tarzı çağdaşlarından farklılığı temsil ediyordu; daha gündelik, doğal bir tonu tercih ediyordu.
- Collett, Jean-Jacques Rousseau'nun eserlerine hayran olan bir evde büyüdü; bu hem Collett hem de kardeşi Nicolai üzerinde büyük bir etki yaratacaktı.

Kadın Hakları Norveç

Camilla Collett

- Valinin Kızları romanında genç kadınların ve kızların, kendilerini daha iyi bir yaşam başarısına teşvik edecek eğitim ve öğretimden nasıl mahrum bırakıldıkları anlatılır.
- Kitabın, sosyal gelenekler ve popülerlik uğruna gerçekleşen zorla evlilik ve evlilik kavramlarına yönelik "sert bir şekilde eleştirel" olduğu değerlendiriliyor.
- Romantik aşk fikrini ve kadınların kişisel özgürleşme yoluyla kendi ilişki seçimlerini yapma özgürlüğü destekleniyor.
- Collett yaşlandıkça görüşleri daha radikalleşti ve giderek polemik haline geldi. Kadınların toplumdaki rollerini ilerletmek için sosyal ve politik değişimi destekledi ve yayınladığı makaleler isimsiz olarak yayınlandı, ancak yazıları sonunda toplu çalışmalardan oluşan bir kitapta yayınlandı.

Kadın Hakları Norveç 🇳🇴

Camilla Collett

- Bir kadının bu içeriği yazması ve paylaştığı fikirleri kamuoyuyla paylaşması fikri Collett'e damga vurdu ve bu onun kariyerini ve duygusal durumunu etkiledi.
- Collett bu hayal kırıklığını yazılarına aktardı ve bu damgalamayı sıklıkla inceledi. Edebiyatla ilgili incelemelere ve makalelere odaklandı; bunların çoğu Collett'in Norveç'teki ilk feminist edebiyat eleştirmeni olduğunu kanıtladı.
- Yazılarında kadına yönelik yeni bir imajın gerekliliğini ilan etmiş ve kadının suskun, fedakar olması fikrini bir kenara bırakmıştır.
- Çalışmaları Henrik Ibsen gibi çağdaşları tarafından alıntılanmıştır.

Kadın Hakları Norveç

Aasta Hansteen

- Aasta Hansteen (1824 - 1908 doğumlu), Norveçli bir ressam, yazar ve erken feministti.
- Aasta Hansteen, Oslo Üniversitesi'nde ünlü astronomi, jeofizik ve uygulamalı matematik profesörü Christopher Hansteen'in kızı olarak Christiania'da (günümüz Oslo'su) doğdu.
- Sanat eğitimine Kopenhag'da (1840 - 1841) başladı ve burada resim yapmayı öğrendi. Eğitimine üç yıl boyunca Kunstakademie Düsseldorf'ta devam etti Düsseldorf resim okulu ile ilişkilidir. Çalışmalarını 1855'te Paris'teki Dünya Fuarı'nda sergiledi.
- Portrelerine olan ilgiden bunalıp Norveç lehçelerine ilgi duymaya başladığı Telemark'a taşındı. Christiania'ya geri döndüğünde dilbilimci Ivar Aasen ile çalıştı. 1862'de Nynorsk'ça (Norveç dilinin belirli lehçelere dayanan edebi bir biçimi) yazılmış küçük bir kitabı isimsiz olarak yayınladı ve bu dilde kitap yayınlayan ilk kadın olma ayrıcalığına sahip oldu.

Kadın Hakları Norveç

Aasta Hansteen

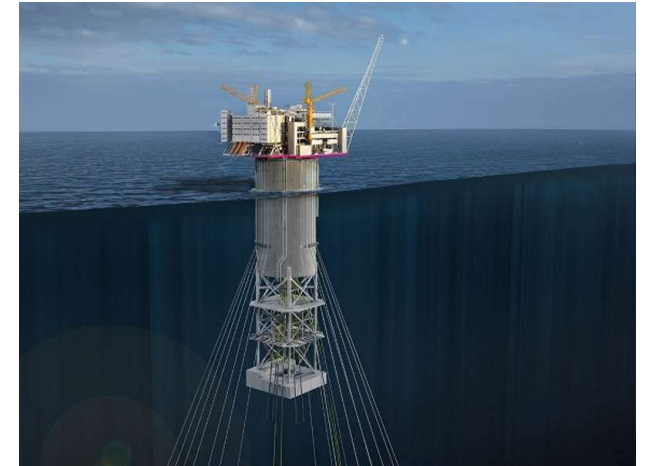
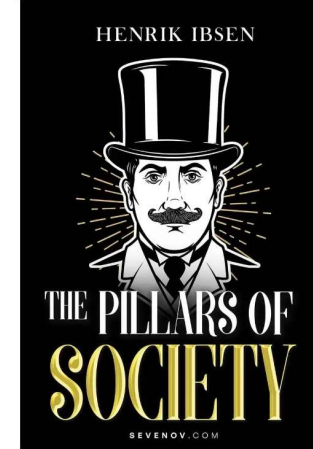
- 9 Nisan 1880'de Christiania'dan yola çıktı. Dokuz yıl (1880-1889) Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşadı. Altı buçuk yılını Boston bölgesinde, iki buçuk yılını da başta Chicago olmak üzere Ortabatı'da geçirdi.
- Aasta Hansteen, Lucy Stone, Julia Ward Howe, Mary Livermore ve Wendell Phillips gibi dönemin önde gelen reformcularıyla tanıştı veya onları gözlemledi.
- İlk geliri, Christiania merkezli Verdens Gang gazetesi için yazdığı yazılardan geliyordu ve bunu sipariş üzerine portreler yaparak tamamladı.
- 1889'da kadın hareketine yeniden ilgi duyarak Norveç'e döndü. Norveç Kadın Hakları Derneği'ne (Norsk Kvinnesaksforening) katıldı ve kadın hakları konusunda basına aktif olarak katkıda bulundu.
- Hansteen, günümüzün Oslo'su olan Kristiania'da öldü. Hansteen, kadınların manevi değerinin aşağılandığını düşünen sesli bir eleştirmendi. Güçlü ve tartışmalı bir kişiliğe sahipti, tek başına kafelere ve pazarlara sık sık gidiyordu ve Oslo'nun en renkli demirbaşlarından biri haline gelmişti.

Kadın Hakları Norveç

Aasta Hansteen

- Henrik Ibsen, 'Toplumun Temelleri' adlı oyunundaki Lona Hessel karakteri için onu model olarak kullandı. Ayrıca Gunnar Heiberg'in 'Ulrikke Teyze' tiyatro eserindeki başrol için ilham kaynağı oldu.
- Norveçli piyanist ve besteci Agathe Backer Grøndahl bestelerini ona adadı.
- Norveçli heykeltıraş Nina Sundbye Oslo'nun Aker Brygge bölgesinde bir heykelini yapmıştır.
- Aasta Hansteen gaz sahası 16 Aralık 2018'de faaliyete geçti. Aasta Hansteen sahası, Sandnessjøen'in 300 kilometre batısında, Norveç Denizi'ndeki Vøring bölgesinde 1.300 metre su derinliğinde yer alıyor. Yüzen platformu Eyfel kulesinden daha yüksektir.

Kadın Hakları Norveç

Hans Jæger 1888.
Ressam: Sven Jørgensen

Kristiania'nın Bohemleri:

- Kristiania Bohemleri 1880'lerde Kristiania merkezli siyasi ve kültürel bir hareketti. Hans Jæger hareketin merkezi figürüydü ve diğer önde gelen üyeleri arasında Christian Krohg, Oda Krohg, Jon Flatabø, Haakon Nyhuus ve Nils Johan Schjander ve Arne Garborg vardı.
- Kristiania Bohemleri için evlilik toplumun temeli değildi ve tartışma kadınların eşitsizliğine yönelik daha politik bir çözüme odaklanmalıydı. Arne Garborg evliliği gerekli bir kötülük olarak görürken, Hans Jaeger evliliğin yerini özgür aşkın alması gerektiğine inanıyordu.
- The Bohemia of Kristiania (Fra Kristiania-Bohêmen): Norveçli yazar Hans Jæger'in 1885 tarihli bir romanıdır. Kitaba yayınlandıktan kısa bir süre sonra el konuldu ve Jæger hapse mahkûm edildi ve Parlamento'daki stenograflik görevini kaybetti. Roman Kristiania'da geçer ve iki arkadaş olan Herman Ek ve "aday Jarmann"ın günlük yaşamını konu alır. Karakterler, pansiyonlarda yaşayıp günlerini kafelerde içki içerek, felsefe, edebiyat ve toplum reformlarını tartışarak geçiriyorlardı. "Jarmann", son gecesini bir fahişeyle geçirdikten sonra intihar ederek hayatına son verir. Roman karakterleri gerçek insanlar olarak kolayca tanınabilir: "Ek", Jæger'in kendisidir ve "Jarmann"da tahmin edilmesi kolay, gerçek bir kişidir.
- Kristiania Bohemia'sı ile zamandaş yazar Amalie Skram, dönemin en radikal karakterindendi. Zina yapan kadın ve erkek arasındaki muamele farkını kınamıştır. Amalie Skram (1846 – 1905) natüralist yazılarıyla kadın görüşünü dile getiren Norveçli bir yazar ve feministti. Norveç'te genellikle Modern Atılım'ın en önemli kadın yazarı olarak kabul edilir. En ünlü eserleri arasında, bir ailedeki ilişkileri dört kuşak boyunca anlatan Hellemysrfsolket (1887-98) tetralojisi yer alır.
- Edebiyat, Ibsen ve Bjørnson'un orta sınıflara gerçek bir meydan okumasını mümkün kılmış, Kristiania Bohemya'sı popüler bilince yayılmıştır.

Kadın Hakları Norveç

Spor kıyafetleri giymiş, futbol oynamaya hazır kadınlar, Norveç gazetesi Aftenposten'den, 16 Haziran 1928.

Günlük yaşamdaki gelişmeler:

- 1884 yılında Norveç'teki ilk resmi kadın hakları örgütü olan Norveç Kadın Hakları Derneği kuruldu
- 1885 yılında Kadınlara Oy Hakkı Derneği kuruldu, ancak 1898 yılında feshedildi.
- 1890'da ilk kadın işçi sendikası, ardından 1896'da Norveç Kadın Sağlığı Örgütü ve 1904'te Ulusal Kadın Konseyi kuruldu.
- 1890'da iki önemli yasa kabul edildi. İlk yasa ile evli kadınlar çoğunluk statüsü kazandı. İkinci yasa ise kocanın kadın üzerindeki otoritesine son verildi. Erkek, çiftin evinin kontrolünü elinde tutmaya devam etti, ancak kadın artık erkeğin çalışmasının getirilerinden özgürce faydalanabilirdi. Evli kadınlar kendi servetlerini kontrol etme hakkını kazandılar.

Kadın Hakları Norveç

Storting, Norveç Parlemontosu

Storting ('the Great Thing'), 1814 yılında Norveç Anayasası ile kurulan Norveç'in en yüksek yasama organıdır. Oslo'da yer almaktadır. Tek kamaralı parlamentonun 169 üyesi vardır ve her dört yılda bir on dokuz çok sandalyeli seçim bölgesinde parti listesine dayalı nispi temsil esasına göre seçilir. Stortinget'in bir üyesi Norveççe'de stortingsrepresentant, yani "Storting temsilcisi" olarak bilinir.

1890-1960:

Oy Hakkı:

- Kadınların oy kullanma hakkını tek bir yasayla elde ettiği bazı ülkelerin aksine, Norveç'te birkaç aşama vardı. 1884'te genişletilen oy hakkı 1898'de evrensel hale geldi.
- 1886 yılında Norveç Kadınlara Oy Hakkı Derneği evrensel oy hakkına erişim talep etmişti. Ancak 1901'de kendi asgari gelirini sağlayabilen ve bir seçmenle evli olan kadınlar belediye seçimlerine, 1907'de ise ulusal seçimlere katılabildi.
- Genel oy hakkı 1910 yılında tüm belediye seçimleri için, 1913 yılında ise ulusal seçimler için kabul edilmiştir.
- Norveç parlamentosu Storting'de görev yapan ilk kadın 1911 yılında Anna Rogstad'dır. Muhafazakârlar ve ılımlı solcularla birlikte siyasi sağ kanatta yer almıştır. Bununla birlikte, kadınlar siyasette ve Storting'de nadir olarak yer aldı.

Kadın Hakları Norveç

Anna Georgine Rogstad:

- Anna Georgine Rogstad (1854 - 1938) Norveçli bir politikacı, kadın hakları aktivisti ve eğitimciydi.
- Muhafazakar-liberal Liberal Sol Parti'nin bir üyesiydi ve Norveç'in ilk kadın Parlamento üyesiydi.
- Mesleği öğretmenlik olan Rogstad, ülkenin eğitim politikalarıyla derinden ilgiliydi.
- Kadın hakları hareketi ve kadınların oy kullanma hakkı kampanyasında önde gelen bir liderdi ve Norveç Kadın Hakları Derneği'nin kurucu ortağı ve yönetim kurulu üyesi ve Kadınların Oy Hakkı Derneği'nin yönetim kurulu üyesiydi.
- Rogstad kadınların eğitiminin güçlendirilmesi için çalıştı. 1889'da Kristiania kadın öğretmenler örgütünün başkanı oldu ve örgütü bir sosyal kulüpten sendikaya dönüştürdü.

Anna Rogstad, 1911, Storting

Kadın Hakları Norveç

Anna Georgine Rogstad:

- Norveç Öğretmenler Birliği'nde de aktifti. 1892'den 1907'ye kadar burada başkan yardımcısı olarak görev yaptı.
- 1912'de kurulan Norveç Kadın Öğretmenler Derneği'nin 1919'a kadar başkandı olarak görev yaptı.
- 1899'da yirmi kişilik gönüllü akşam sınıfları ile kızlar için bir ortaokul açtı. Okul popüler hale geldi ve 1909'da şehir yönetimi devraldı. Rogstad, 1923'te altmış dokuz yaşında emekli olana kadar okulun müdürü olarak kaldı.
- Anna Rogstad, 1884'te Norveç Kadın Hakları Derneği'nin ve 1885'te Kadınların Oy Hakkı Derneği'nin kurucuları arasındaydı.
- Norveç Kadın Hakları Derneği'nin (1886-1888) yönetim kurulu üyesiydi ve 1885 –1897'de ve 1902–1913'de Kadınların Oy Hakkı Derneği'nin başkan yardımcısıydı. Kristiania'da 1894'ten 1916'ya kadar belediye okul yönetim kurulunda kadın öğretmenleri temsil etti. 1901'de Kadınların Oy Hakkı Derneği'nin belediye meclisindeki temsilci yardımcılığına, 1901'de üç merkez sağ partiden oluşan bir grubun belediye meclisinin temsilcisi seçildi. 1907'de ve 1910'da Liberal Sol Parti'nin belediye meclisinde temsilci yardımcısıydı.

Kadın Hakları Norveç

Fredrikke Marie Qvam - Kadınların oy hakkı için yaklaşık 300.000 imza topladı. Qvam (1843-1938) kadınlara oy hakkı ve siyasi söz hakkı kazandırmak için çalışan insancıl bir feministti. Norveç Kadın Hakları Derneği'nin (NKS) başkanı olan Qvam, 1913 yılında kadınlara oy hakkı tanınmasına katkıda bulunan bir girişim yürütmüştür. Norveç'in İsveç ile birleşmesi üzerine yapılan referandumda kadınların oy kullanma hakkı reddedilmişti, bu nedenle NKS 300.000'den fazla kadının imzasını toplayarak parlamentoya teslim etti ve birçok kişinin saygısını kazandı.

Gina Krog (1847-1916), kadınların oy kullanma ve eğitime erişim hakkı için mücadele eden çeşitli kampanyalara öncülük eden öncü bir feministti. Dönemindeki pek çok yazar gibi Krog da erkek takma adıyla makaleler yazmış ve platformunu eşitlik için kampanya yürütmek üzere kullanmıştır. Kadınların sosyoekonomik ve siyasi statülerini iyileştirmek için kampanyalar yürüten Norveç Kadın Hakları Derneği de dahil olmak üzere bir dizi kadın hakları örgütünün kurucuları arasında yer almıştır.

Katti Anker Møller (1868-1945) evlilik dışı doğan çocukların çıkarlarını savunmuş, gayrimeşru çocuklara tam miras hakkı ve babalarının soyadını alma seçeneği tanıyan Castberg yasalarının ortak yapımcısı olmuştur. Aynı zamanda 'kadının kendi bedeni üzerinde karar verme hakkı' ile de ilgilenen Møller, güçlü muhalefet karşısında sağlam durmuş ve Norveç'te doğum kontrolü ve üreme haklarının tanınması için kampanya yürütmüştür.

Kadın Hakları Norveç

Eirinn Larsen

University of Oslo · Centre for Gender Research

1890-1960:

"Norveçli kadınlar lehine oy hakkındaki ilk değişiklikler, erkekler için genel oy hakkının etkilerini azaltmak amacıyla yapıldı. Oy hakkı, eşit haklar meselesinden ziyade mali haklar etrafında dönüyordu. Kadınlar için oy hakkının kadınların ekonomisine ve sınıfına göre değiştirilmesi, kadınlar arasında sınıflar ve kademeler arası işbirliği olasılığını zayıflatmıştır. İşçi sınıfı kadınları ve burjuva kadınlar ne 19. yüzyılda ne de sonrasında hiçbir zaman gerçekten anlaşamadılar. Parti politikaları da önemli bir rol oynadı. Liberal Parti (Venstre) 1898'de tüm erkekler için vatandaşlık hakları önerisiyle çoğunluğu elde ettiğinde, daha önce kadınlar için oy hakkına karşı olan Muhafazakar Parti (Høyre) varlıklı kadınlar için oy hakkını desteklemeye başladı. Bu kadınların Muhafazakar Parti'ye oy vereceğini düşündüler ve haklı çıktılar. 1909'da kadınların katılımı çok yüksekti" diyor Larsen.

"Aslında (kadınlar), erkeklerden çok daha muhafazakar bir şekilde oy kullanarak, seçim sonucu için belirleyici oldular."

Hiciv dergisi Vikingen'den, 23 Temmuz 1910.

Bir önceki yıl burjuva kadınlarının Muhafazakâr Parti lehine verdiği oylar seçim sonuçları üzerinde belirleyici olmuştu.

(Kvindeligheden: Kadınlık)

Kadın Hakları Norveç

1890-1960:

Ev hanımının dönüşü:

- 1900'lerin başlarında Norveç'teki ekonomik durum kırılganlığını koruyor, artan işsizlik özellikle düşük vasıflı meslekleri ve kadınları etkiliyordu.
- Ev kadını ideolojisi, devlet kilisesinin de desteğiyle bu dönemde ortaya çıktı. Bu hareketin ve Norveç Ev Kadınları Örgütü'nün kurulmasının arkasında kadınlar vardı. Bu hareket ve liderleri orta sınıf ve burjuvaziye odaklanmıştı ve işçi sınıfı üzerinde çok az etkisi vardı.
- Bu hareketin orijinal fikri, ev işlerinin kadınlarda doğuştan olmadığı, aksine öğrenildiği yönündeydi. Kadınları evin bakımı konusunda eğiten ev ekonomisi okulları aracılığıyla "daha profesyonel" hale geldi. Onlara yemek pişirmenin ve hatta evdeki parayı yönetmenin temelleri öğretildi. Bu hareketin "Norveçli Satın Alın!" sloganıyla ekonomik bir etkisi bile olacaktı. Hareketin etkisi, 1920'lerdeki kısıtlama dönemlerinde bile konferanslar ve etkinlikler düzenlenmesini sağladı.
- Aynı yıllarda evli kadınların çalışması yasaklanmıştı. Bununla birlikte, 1927 tarihli Eşler Kanunu'nun ev kadınlarının sözlü ifadelerine erkeklerle eşit hukuki ağırlık tanınması gibi kazanımlar da elde edildi.
- Norveç toplumunun kırsal bir köylü toplumundan sanayi toplumuna dönüşümü, çok katı ve esnek olmayan toplumsal cinsiyet rollerine yol açmış, ev kadını ve bakıcı koca, kadınlar ve erkekler için yeni idealler haline gelmiştir. Norveç'te 20. yüzyılın ilk yarısında kadın hakları ile ilgili olarak şu söylenebilir: Kadınlar için oy hakkı konusunda kazanımlar elde edilmişti, ancak toplumsal hayatta ya da ev hayatında yapılması gerekenler çoktu.

1897-1958 yılları arasında yayınlanan Norveç kadın dergisi Urd'un kapağı. Bu sayı 1905 yılına ait.

Kadın Hakları Norveç

1890-1960:

- Doğum kontrolü ve nüfusun azalması:
 - 1900'lerin başlarında Norveç, yavaşlatmaya ve hatta tersine çevirmeye çalıştığı bir nüfus düşüşü yaşıyordu.
 - Doğum kontrolü meselesi ve muhafazakarların şiddetli muhalefeti, o dönem için nispeten liberal olan doğum kontrolü ve kürtajla ilgili mevzuatın gelişimini yavaşlattı. Bununla birlikte, yasa kürtaj yaptıran bir kadını üç yıl hapis cezasına çarptırırken, altı kürtaj failini de cezalandırıyordu.
- Eşit ücret ve devletteki tüm işlere erişim hakkı ilkeleri 1920'lerde yerleşti.
- Savaş sonrası yıllar:
 - 1946'da evdeki anneler için ödenekler oluşturuldu.
 - 'Alman Kızlar' meselesi
- 1950'de yabancılarla evlenen kadınlar Norveç vatandaşlığını koruyup korumamaya kendileri karar verebildi.
- Aynı yıl, her kadının kendi bedeni üzerinde özgürce kontrol sahibi olma hakkı sorunu Norveç Ulusal Kadın Konseyi'nde gerçeğe dönüştü.

Norveç Ulusal Kadın Konseyi, 1904

Norveç Ulusal Kadın Konseyi, 1929

Kadın Hakları Norveç

‘Alman Kızlar’a Özür Mesajı:

- 2018 yılında, Norveç Başbakanı Erna Solberg, İkinci Dünya Savaşı döneminde Alman askerleriyle olan ilişkileri nedeniyle kötü muameleye maruz kalan Norveçli kadınlardan resmi bir özür yayınladı.
- Tarafsız bir ülke olan Norveç, Nisan 1940'ta Nazi güçleri tarafından işgal edildi. 50.000 kadar Norveçli kadının Alman askerleriyle yakın ilişkileri olduğu düşünülüyor. Almanlar ayrıca SS lideri Heinrich Himmler tarafından kendilerinden çocuk sahibi olmaya teşvik edildi. Adolf Hitler yönetimindeki en güçlü adamlardan biri olan Himmler, Nazilerin üstün Aryan ırkı konseptini desteklemeye yardımcı olabileceklerini umarak Norveçli kadınları tercih ediyordu.
- Norveçli-Alman çocukların çoğu, ülkede Naziler tarafından 1941'den itibaren kurulan, Almanya tarafından yönetilen Lebensborn doğum tesislerinde doğdu.
- Askerlerle ilişkisi olan kadınlar "Alman Kızları" lakabıyla tanındı ve savaş bittiğinde Norveç'te ülkeye ihanet etmekle suçlanarak misillemelerin hedefi oldu. Cezalar arasında sivil haklardan mahrum edilmek, gözaltına alınmak veya çocuklarıyla birlikte ülkeden Almanya'ya sınır dışı edilmek de vardı.

Kadın Hakları Norveç

Ekim 2018'de BM'nin İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 70. yıldönümünü anma etkinliğinde konuşan Başbakan Solberg şunları söyledi:

"Alman askerleriyle ilişkisi olan veya olduğundan şüphelenilen Norveçli genç kızlar ve kadınlar, onursuz muamelenin kurbanı oldular... Sonucumuz, Norveç yetkililerinin, hiçbir vatandaşın yargılanmadan cezalandırılmayacağı veya yasa olmadan mahkum edilemeyeceği şeklindeki temel kural ilkesini ihlal ettiğidir... Birçokları için bu sadece bir ergenlik aşkıydı, bazıları içinse hayatlarının aşkı, bir düşman askeriyle ya da hayatlarının geri kalanına damgasını vuran masum bir flört... Bugün hükümet adına özürlerimi sunmak istiyorum."

Kadın Hakları Norveç

1960-1990:

Feminizmin İkinci Dalgasındaki Sorunlar :

- Feminizmin ilk dalgası, kadınların evlilikteki konumunu değiştirmek ve evli kadınların tabiiyetine son vermektir; feminizmin sonraki dalgası ise erkeklerle aynı hakları elde etmek için mücadele etti.
- 1960'lara birçok protesto, yeni fikirlerin ortaya çıkışı ve ikinci dalga feminist yazarları damgasını vurdu.
- Artık kadınların ötekiliğini iddia etmek yeterli değildi, bunun yerine kadınsı değerleri tanımlamak ve toplumu bu değerlere göre şekillendirmek gerekiyordu. Dolayısıyla ikinci dalga feminizmin amacı, o dönemde esasen erkek olan devletin doğasını değiştirmektir.
- Amaçlarına ulaşabilmek için feministlerin kendilerini 1960'ların diğer protesto hareketlerinden ayırmaları gerekiyordu. Zira tipik bir devrimci hareket bile maçoğluktan yoksun değildi.
- Sonuç olarak feministler, eşit ücret, kürtaj gibi siyasetin de içinde olduğu konuları ele geçirerek kendi davalarına sahip çıktılar.

Kadın Hakları Norveç

1960-1990:

Ağustos 1970'te kadın hareketini örgütleme toplantısı:

- Yeni feminist hareketin kuruluş eylemi Ağustos 1970'te Norveç Kadın Hakları Derneği'nin Oslo'da Jo Freeman'ın konuşmacı olduğu büyük bir toplantı düzenlemeye karar vermesiyle gerçekleşti.
- Takip eden aylarda Norveç genelinde birçok grup kuruldu.
- Kadın hareketinin bu yeni örgütlenmesi radyo, gazete ve televizyonların dikkatini çekti.
- Tabanda farklı motivasyonlarla birçok kadın grubu kuruldu: hem konut sorunlarını hem de kadınların işyerindeki yerini tartıştılar.
- Kadın dayanışması sınırlar ve sosyal kökenler ötesinde gelişti: bu, birinci ve ikinci dalga feminizm arasındaki en önemli farklardan biriydi.

Jo Freeman

(26 Ağustos 1945 doğumlu), Amerikalı feminist, siyaset bilimci, yazar ve avukattır. 1960'larda Berkeley'deki Kaliforniya Üniversitesi'nde öğrenci olarak sivil özgürlükler ve sivil haklar hareketi için çalışan kuruluşlarda aktif olarak yer aldı. Alabama ve Mississippi'de seçmen kaydı ve topluluk örgütlenmesi yaptı ve kadın kurtuluş hareketinin ilk örgütleyicilerinden biriydi. Pek çok klasik feminist makalenin yanı sıra toplumsal hareketler ve siyasi partiler üzerine önemli makaleler yazdı. Ayrıca kadınlar hakkında, özellikle de hukuk ve kadınlara yönelik kamu politikaları ve ana akım siyasette kadınlara yönelik kapsamlı yazılar yazmıştır.

Kadın Hakları Norveç

1960-1990:

Eski ve yeni hareketler:

- Yeni kadın hareketi daha radikal ve spesifikti, ancak bu hareketler aynı zamanda yeni mücadeleler vermek için güçlerini birleştiriyordu.
- Farklı hareketler nadiren birbirlerine karşı çıktılar: sadece farklı bir duyarlılığı temsil ediyorlardı.
- 1972'de iki hareket yaratıldı: 'Bread and Roses' ve en radikal feminist hareket olan 'The Women Front'.
- LGBT Norveçliler için sivil haklar hareketi de, 1970'ler boyunca çeşitli LGBT örgütleri kuruldu.
- Kürtajı yasallaştıran ilk yasa 1964 yılında kabul edilmiştir. Bu yasa, anne için tehlike arz eden durumlarda kürtaja izin veriyordu ve kürtaj kararı iki doktor tarafından alınıyordu. Yeni kadın derneği bu konuyu ana temalarından biri haline getirdi. Haziran 1974'te çeşitli örgütler bir araya gelerek kadınların kürtajı özgürce seçmesi için eylem grubunu oluşturdu. 1974 sonbaharında Storting'de bir yasa tasarısı sunuldu, ancak bir oy farkla reddedildi. Ocak 1975'te kürtaj koşullarını genişletecek yeni bir yasa tasarısı sunuldu. Yasanın incelenmesi eylem grubunun birliğini böldü ve grup dağıldı. 1978 baharında kürtaja serbest erişim yasası Storting'de kabul edildi.
- Kadın Edebiyatı(Kvinnelitteratur): 1960'larda Bjørg Vik öncülük etti. 1970'lerde kadınların yazarların geleneksel anlamdaki edebiyattan dışında, (Eldrid Lunden, Liv Køltzow, Cecilie Løveid ve Tove Nilsen gibi yazarlarla), kendi deneyimlerine tanıklık eden bir edebiyat gelişti.

Bjørg Vik

Kadın Edebiyatı (Kvinnelitteratur): Kadınlar tarafından, kadınlar hakkında ve kadınlar için yazılan, özellikle de erkek toplumunda ezilen kadının durumunun bir kadının bakış açısından ve hedef grup olarak kadınlarla anlatılması anlamında yazılan edebiyattır.

Kadın Hakları Norveç

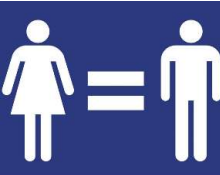
1960-1990:

Reformlar:

- Norveç 1971 yılında evlilik içi tecavüzü yasadışı ilan etti.
- 1975'ten itibaren birçok reform hayata geçirildi:
 - 1977: Hamilelik izninin uzatılmasına ve ebeveyn iznine daha fazla erişime izin veren çalışma ortamına ilişkin kanun.
 - 1978: Kürtaj yasası
 - Cinsiyet Eşitliği Kanunu: (1979'da yürürlüğe girmiştir).
 - Cinsiyet Eşitliği Kanununa sağlamak için, cinsiyet eşitliği yasasını uygulamaktan sorumlu bir ombudsman* (kamu denetçisi/arabulucu) oluşturulmuştur. Norveç bu tür araçları benimseyen ülkedir. Yaptırımlar sınırlı olsa bile, ombudsman gerçek bir otoriteye sahipti.

Kendi Kararıyla Kürtaj,
Kadın Haklarını
Savunmak

**Kavramsal açıdan ombudsman kelimesi, halkın şikâyetlerini inceleyen, onlar adına hareket eden, haklarını koruyan ve yurttaş ile yönetim arasında bir çeşit hakem rolü oynamakla görevli kimseyi ifade etmek için İsveç dilinde kullanılır.*

Kadın Hakları Norveç

1960-1990:

Siyasetin Feministleşmesi:

- 1974 yılında Liberal Parti (Venstre) ve ertesi yıl Radikal Sosyalist Parti (Sosialistisk Venstreparti, SV) yeni bir siyasi strateji başlattı: Listelerdeki adayların ve önemli görevlerin %40'ı kadınlara ayrılmıştı. Ancak Arbeiderpartiet (AP) için 1983, Senterpartiet (SP) için 1989 ve Kristelig Folkeparti (KRF) için 1993 yılına kadar bu gerçekleşmemiştir.
- 1977 yılında belediyeler yerel seçimlerde eşitlik ilkesini uygulamaya karar vermiştir. Bu karar, 1980 yılında 439 ilçenin 300'den fazlasında uygulanmıştır.
- Storting'de kadın temsili hızlı bir evrim geçirmektedir:
- 1969: Milletvekillerinin %9'u kadındır
- 1973: Milletvekillerinin %16'sı kadın
- 1977: Milletvekillerinin %24'ü kadın
- Norveç'te başbakanlık görevini üstlenen ilk kadın Gro Harlem Brundtland'dır. 2013 ulusal seçimlerinden sonra Erna Solberg Norveç'in ikinci kadın başbakanı oldu.

2017-2021 parlamento döneminde kadın milletvekillerinin oranı yaklaşık %41 olmuştur. Buna ek olarak, tarihte ilk kez devletin üç kanadı da kadınlar tarafından yönetildi. 2021 parlamento seçimlerinin sonuçları daha da yükselişe yol açtı. Toplam sandalye sayısının neredeyse %45'ini oluşturan 76 kadın, şimdiye kadarki en yüksek oranla Storting'e seçildi.

Kadın Hakları Norveç

1960-1990:

Çalışma Hayatının Feministleşmesi:

- 1970'lerde eşit ücret mücadelesi on yıla damgasını vurdu. 1980'lerde iş ve aile yaşamını daha iyi koordine etme arzusu vardı. 1987'de ebeveyn izni önemli ölçüde uzatıldı, ancak her şeyden önce babalar eşit haklara sahip oldular ve bunu kullanmaktan çekinmediler.
- 1935'ten kalma İş Kanunu düzenli olarak revize edilmeye başlandı.
- 1981 yılında işe alma ve maaş konusunda kadın ve erkek arasında eşit muamele sağlandı
- 1985 revizyonu: iş dünyasında kadın-erkek eşitliği için bir delege oluşturulmasına karar verildi.
- Hamilelik ve Doğum izinleri, Annelik ve Babalık izinleri:

Ebeveyn izninin farklı biçimlerinin uygulanmaya başladığı yıllar:

	Denmark	Norway	Sweden
Maternity leave	1960	1956	1955
Parental leave	1984	1978	1974
Paternity leave	1984	1977	1980
Father's quota	1998	1993	1995
Length of father's quota (2014)	0 weeks	10 weeks	8 weeks
Fathers' share of parental leave, % (2011)	7.4	17.8	24.5

Baba kotası, Norveç, İsveç ve İzlanda'da uygulanan ve ebeveyn izni sürelerinin bir kısmını (yani babalık iznini) babalara ayıran bir politikadır. Babanın izin almaması halinde aile, kendisine ayrılan izin süresini kaybeder; dolayısıyla baba kotası, izin süresinin kendisi değil, izin süresinin belirli bir kısmının yalnızca baba tarafından alınabileceği ilkesidir.

Sources: Eydal and Rostgaard, 2012, Duvander and Lammi-Taskula, 2012. NOSOSCO: Nordisk statistisk årsbog, 2013.

Kadın Hakları Norveç

1990 sonrası:

Norveç Kadın Lobisi:

- 2014 yılında Norveç'teki ulusal kadın hakları örgütlerinden sekizi, örgütlü feminist hareketi güçlendirmek için diğer ülkelerdeki benzer örgütleri örnek alarak Norveç Kadın Lobisi'ni kurdu.
- Norveç Kadın Lobisi (Norges Kvinnelobby) Norveç'te feminist bir politika ve savunuculuk örgütüdür ve "tüm çeşitlilikleriyle kız çocuklarının ve kadınların insan hakları, tüm kız çocuklarına ve kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması ve cinsiyet eşitliğine dayalı bir toplumun teşvik edilmesi" için çalışmaktadır.
- NWL, ulusal bütçe üzerinden hükümet tarafından finanse edilmektedir. Kuruluşun misyonu, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, Pekin Eylem Platformu ve kadınların insan haklarına ilişkin diğer temel uluslararası anlaşmalar temelinde kadınlara ve kız çocuklarına karşı her türlü ayrımcılığı ortadan kaldırmaktır. Kadınların bakış açılarını tüm siyasi, ekonomik ve sosyal süreçlere entegre etmek için çalışır.

Oslo'da Dünya Kadınlar Günü yürüyüşü,
8 Mart 2020

Kadın Hakları Norveç

1990 sonrası:

- 1980'ler ve 1990'lar Norveç kadın hareketinin parçalanmasına tanık oldu. Bu, daha küçük ve resmi olmayan ağların ortaya çıkmasında ve Dünya Kadınlar Günü'ndeki seferberliğin azalmasında gözlemlendi.
- 2000'li yılların başında etnik azınlık geçmişine sahip kadınlar arasında organize faaliyetlerin arttığı ve 'azınlık kadınları' ve onların sorunları konusunda toplumsal cinsiyet eşitliği etrafında dönen tartışmalara tanık olundu. Göçmenlerin (özellikle Müslüman kökenli olanların) toplumsal cinsiyet eşitliğini benimseyip benimseyemeyeceği konusunda yeni bir tartışma ortaya çıktı ve bu da 'cinsiyet eşitliğine sahip Norveçli kadınlar' ile 'ezilen göçmen kadınlar' arasında keskin bir ayrıma yol açtı (Nyhagen Predelli ve Halsaa, 2012).
- Böylece Norveç'teki feminist söylem zamanla değişti. Norveç'teki hakim toplumsal tahayyül, kadınların işgücü piyasasına, eğitime ve siyasete katılım oranlarının yüksek olmasına dayanarak toplumsal cinsiyet eşitliğinin artık sağlandığını varsaymaktadır (Sümer vd., 2014). Bu olumlu gelişmelere rağmen, pek çok alan ciddi ve kalıcı hiyerarşilerle karakterize edilmektedir: İşgücü piyasasının en üst kademeleri oldukça erkek egemendir, bakım işi hâlâ yeterince önemsenmemektedir ve düşük ücretlidir ve toplumsal cinsiyete dayalı stereotipler yaygın olmaya devam etmektedir.
- Norveç, dönem boyunca güçlü bir ikinci dalga yaşadı. Kürtaj, Norveçli feministler için önemli bir birleştirici konuydu; kürtaj mevzuatında yasal değişiklik yapılmasına ilişkin farklı öneriler bir canlanmaya yol açtı.*

*Sümer, Sevil; Eslen-Ziya, Hande (February 2017). "New waves for old rights? Women's mobilization and bodily rights in Turkey and Norway". *European Journal of Women's Studies*. SAGE. 24 (1): 23–38. doi:10.1177/1350506815619878. S2CID 148220666.

Kadın Hakları Norveç

2010 sonrası:

- Norveç 2013'te bir hükümet değişikliği yaşadı ve neoliberal 'özgür seçim' anlayışını ve refah devletinin aile ve bakım hizmetlerine daha az müdahalesini destekleyen sağcı bir koalisyon iktidara geldi. Hükümetin ilk hamlelerinden biri 'baba kotası'nı, yani babalara ayrılan ücretli doğum izni süresini azaltmak oldu.
- Ayrıca cinsiyet eşitliğine yönelik hedefleri ve tedbirleri ortaya koyan mevcut (ve oldukça kapsamlı) cinsiyet eşitliği politikası raporunu da geri çektiler. Bunu, pratisyen hekimlerin, vicdani ret temelinde kadınları kürtaj için hastaneye yönlendirmeyi reddetmesine olanak tanıyan bir öneri izledi: Norveççede 'rezervasjonsrett'. Bu durum medyada hararetli tartışmalara ve kitlesel seferberlik ve gösterilere yol açtı.
- 2014 Dünya Kadınlar Günü nedeniyle binlerce kadın ve erkek sokaklardaydı ve kürtaj haklarına yönelik olası kısıtlamalar gündemin ilk sırasındaydı. 8 Mart gösterilerine tüm Norveç'te rekor düzeyde katılım olduğu bildirilirken, sokaklar kadın hareketlerinin zirvede olduğu 1970'li yılların atmosferini andırıyordu. Kullanılan en önemli sloganlardan biri şuydu: 'Kürtaj yasasını savunun'.
- Teklif kitlesel ve sosyal medyada yoğun bir şekilde tartışıldı ve hem kişisel hem de kurumsal Facebook ve Twitter hesapları güncellemeler ve insanların bakış açıları için yoğun bir şekilde kullanıldı. Bu tartışmalara hem erkekler hem de kadınlar katıldı.
- Başbakan Erna Solberg birçok kez önerinin insanların yanlış anladığını ve bunun kadınların kürtaj hakkının zayıflamasına yol açmayacağını iddia etti. Bu sadece daha fazla öfkeyi tetikledi. Örneğin aktivist ve blog yazarı Beate Sørum, bu sorun nedeniyle Sağ Parti üyeliğinden istifa ettiğini açıkladı.

*Sümer, Sevil; Eslen-Ziya, Hande (February 2017). "New waves for old rights? Women's mobilization and bodily rights in Turkey and Norway". *European Journal of Women's Studies*. SAGE. 24 (1): 23–38. doi:10.1177/1350506815619878. S2CID 148220666.

Kadın Hakları Norveç

2010 sonrası:

- Norveç Sağlık ve Bakım Hizmetleri Bakanlığı, çoğunluğu teklife karşı olan özel kişilerden yüzlerce yanıt aldı. Norveç Resmi Yayın Kurumu'na (NRK) göre, ilk kez resmi bir duruşma özel kişilerden bu kadar çok yanıt aldı.
- 25 Nisan 2014 tarihinde ilgili bakan bir basın toplantısı düzenleyerek teklifin geri çekildiğini duyurdu.
- Sosyal medya hesapları ve kitle iletişim araçları seferberliklere katılanların kutlama mesajlarıyla doldu ve zafer duygusu hakim oldu.
- NRK, yeni kürtaj teklifine karşı yapılan seferberliği derinlemesine yayınladı. Bakanlığa özel yanıt gönderen kişilerle temasa geçerek onlarla röportaj yaptılar ve bu da seferberliğe birçok farklı kökenden ve yaştan kadın ve erkeğin katıldığını ortaya koydu.
- 1970'lerde ücretsiz kürtaj için yapılan gösterilerde de aktif olan feminist Inge Ås'a göre bu kitlesel bağlılık, genç kadınların çoğu kişinin sandığı gibi feminizme kayıtsız kalmadığını ve bir hak gasp edildiğinde öfkenin uyandığını gösterdi.

**Sümer, Sevil; Eslen-Ziya, Hande (February 2017). "New waves for old rights? Women's mobilization and bodily rights in Turkey and Norway". European Journal of Women's Studies. SAGE. 24 (1): 23–38. doi:10.1177/1350506815619878. S2CID 148220666.*

Kadın Hakları Norveç

2010 sonrası:

- 1990'dan sonrası önceki döneme göre daha durgun olan Norveç'teki feminist dalga 2014'teki gösterilerle sağlamlığını kanıtladı.
- Yeni dalgalar, feminist grupların yaptığı kapsayıcı çalışmalara ve erkeklerin sağladığı desteğe de işaret ediyordu.
- Toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesi giderek neoliberalizme ve her düzeyde eşitsizliğe karşı bir hareket olarak görülüyor. Yeni feminist hareket kapsayıcı yaklaşımıyla herkesin hakları (çevre ve hayvan hakları dahil) korunmadıkça ve hiçbir gruba ayrımcılık yapılmadıkça toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanamayacağını gösteriyor.
- Demokratik taleplerin bu şekilde birleşmesi feminizmde yeni bir dönemi karakterize ediyor ve daha fazla araştırmayı hak ediyor.

*Sümer, Sevil; Eslen-Ziya, Hande (February 2017). "New waves for old rights? Women's mobilization and bodily rights in Turkey and Norway". *European Journal of Women's Studies*. SAGE. 24 (1): 23–38. doi:10.1177/1350506815619878. S2CID 148220666.

Kadın Hakları Norveç

Ibsen ve Kadın Hakları:

- Ibsen'in yazdığı dönemde, tüm kadınlara daha eşit davranılması için bir hareket hız kazanıyordu. Bu harekete yön veren yazarın eserleri günümüzdeki benzer hareketlere paralel olarak sahnelenmeye devam ediyor.
- Ibsen'in Nora, Bir Bebek Evi'ni yazmasının arka planında kadınların oy hakkı ile ilgili erken dönem tartışmaların olduğu düşünüldüğünde, #MeToo gibi kadın hareketinin ortasında onun oyununun günümüzde de seyirciyle buluştuğunu görmek, Nora'nın dünyası ile bizim dünyamız arasında bir başka bağlantı sağlıyor.

#MeToo, cinsel istismar, cinsel taciz ve tecavüz kültürüne karşı insanların cinsel istismar veya cinsel taciz deneyimlerini duyurdukları bir sosyal hareket ve farkındalık kampanyasıdır. "Me Too" (Ben de) ifadesi bu bağlamda ilk olarak 2006 yılında Myspace'te cinsel saldırı mağduru ve aktivist Tarana Burke tarafından sosyal medyada kullanılmıştır. #MeToo hashtag'i 2017 yılından itibaren sorunun büyüklüğüne dikkat çekmek için kullanılmaya başlanmıştır.

Kadın Hakları Norveç

Ibsen ve Kadın Hakları:

Ibsen'in kaygılarını varoluşçu bir anlayışla şekillendirmesi, bu şekillendirmeyi zamanın ruhu ile dünyanın ruhu sentezine dayandırması, onun 'modern dramın babası' olarak anılmasında öne çıkan etkenlerden biridir.

Ibsen, yaşadığı döneme tanıklık etmeyi Hegel'ci bir romantizmle yapmak yerine Kierkegaardiyan bir varoluşçulukla yapmayı seçerek o güne kadar dram tarihinde görülmemiş gerçeklikte oyun kişileri yaratır. Bu oyun kişilerinden kimi Bayan Alving'de olduğu gibi zamanın ruhundan gelen etkiyi iç dünyalarında hisseder ancak çevrelerindeki baskıcı etkisini koruyan dünyanın ruhu nedeniyle eyleme geçme cesaretini kolayca gösteremez. Varoluşları dünyanın ruhunun verdiği formla sınırlı kalır. Kimi ise Regina'da olduğu gibi varoluşunu zamanın ruhu üzerinden gerçekleştirme cesaretini göstererek kendi kimliklerini yine kendi verdikleri kararlarla şekillendirirler.

Ibsen her iki tercihi de Kierkegaardiyan bir varoluş zemininde işler. Bayan Alving'in tercihi toplumda onun durumunda olan diğer kadınlar için bir farkındalık yaratmayla sonuçlanırken, Regina'nın tercihi başlı başına bir farklılıktır. Zamanın ruhu ve dünyanın ruhunun farklı iki kadın kahraman tarafından farklı iki tercih olarak sunulması varoluş zemini genişleten yanıyla da anlamlıdır.

Bu geniş varoluşsal alan Hortlaklar'ın günümüz dünyası için de ilgi çekici bir oyun olmasını sağlar. Ibsen'in kadın karakterlere yüklediği varoluş misyonu, aradan geçen yüzyılı aşkın zamana rağmen bugün hala geçerlidir. Zamanın ruhundaki tanımını korumaktadır.

Ibsen'in 19. yüzyılda yazdığı satırlarla Regina'ya verdiği umut, zamanı aşip günümüze kadar gelir. Zamanın ve dünyanın ruhlarının sonsuza uzanan çatışmasında Ibsen her ikisine de hâkim olan yanıyla hep ayrıcalıklı kalacaktır.*

**Zamanın Ruhu ve Dünyanın Ruhunda 'Hortlaklar' Kierkegaard'ın Penceresinden Ibsen, Bahar AKPINAR, DEÜ GSF Dergisi, Sayı 5, 2011, syf. 37-42*

Kadın Hakları Norveç

Günümüzde Kadın Hakları:

- Küresel olarak, kadın hakları konusunda bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. Norveç'te ergen doğum oranı 2017'de 1.000'de 2,9 iken 2018 itibariyle 15-19 yaş arası her 1.000 kadında 2,6'dır.
- Şubat 2021 itibariyle parlamentodaki sandalyelerin %44,4'ü kadınlara aittir. Bununla birlikte, Norveç'te toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için hâlâ yapılması gerekenler vardır. Kadına yönelik şiddete odaklanan SKH (sürdürülebilir kalkınma hedefleri) göstergesi kapsamında toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik eden, uygulayan ve izleyen yasal çerçevelerin %58,3'ü yürürlükte.
- 2018 yılında, 15-49 yaş arası kadınların %4,4'ü son 12 ay içinde mevcut veya eski bir yakın partnerleri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz bırakıldıklarını bildirmiştir.
- Ayrıca, 15 yaş üstü kadın ve kız çocukları zamanlarının %16'sını ücretsiz bakım ve ev işlerine harcarken, bu oran erkeklerde %12,5'tir.
- Aralık 2020 itibariyle, SKH toplumsal cinsiyet perspektifinden izlemek için gereken göstergelerin yalnızca %44,2'si mevcuttu. Buna ek olarak, toplumsal cinsiyet ve yoksulluk, fiziksel ve cinsel taciz, kadınların varlıklara erişimi (arazi dahil) ve toplumsal cinsiyet ve çevre gibi birçok alanda düzenli izleme için karşılaştırılabilir metodolojiler bulunmamaktadır. Bu toplumsal cinsiyet veri boşluklarının kapatılması, Norveç'te toplumsal cinsiyetle ilgili SKH taahhütlerine ulaşılması için elzemdir.

Kadın Hakları Norveç

Günümüzde Kadın Hakları:

Norveç'te Cinsiyet Eşitliği:

- 2020 Küresel Cinsiyet Uçurumu Endeksi Derecelendirme Raporu'na göre Norveç, cinsiyet eşitliği tablosunda ikinci sırada yer aldı. Ülke, "ekonomik katılım ve fırsat, eğitim, sağlık ve hayatta kalma ve siyasi güçlenme" açısından dünyadaki en eşit cinsiyetli ülkelerden biridir.
- Küresel Cinsiyet Uçurumu Endeksi 2021, Norveç'i 2021 yılında %84,9 puanla cinsiyet eşitliği açısından üçüncü sıraya yerleştiriyor. İzlanda ve Finlandiya'nın gerisinde yer alan Norveç, özellikle parlamentodaki kadın oranı olmak üzere siyasi güçlenme konusunda ilerleme kaydetmiştir - 2020'de %40,8 olan bu oran 2021'de %44,4'e yükselmiştir.
- Bu ilerlemeye rağmen, Norveç'in 2020'ye göre %0,6 daha düşük puan almasıyla ekonomik katılım da cinsiyetler arası uçurumda bir düşüş görülmektedir. Norveç, 2021 yılında kadınların işgücüne katılımında bir düşüşe tanık olmuştur ve ücret ve gelirdeki cinsiyet farklılıkları hala devam etmektedir. Cinsiyete dayalı ücret farkı açısından, Norveç'te kadınlar 2021 yılında erkeklerin ücretlerinin ortalama %87,9'unu kazanmaktadır. Buna ek olarak, 2020'de %35,6 olan kadınların %34,5'i 2021'de Norveç'te üst düzey pozisyonlarda görev yapmaktadır. Ayrıca, 2021'de kadınların %58,4'üne kıyasla erkeklerin %41,2'sinin yarı zamanlı istihdam ediliyor olması da eşitsizliğe katkıda bulunmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için ekonominin tüm sektörlerindeki eşitsizliğin azaltılması gerekmektedir.

Kadın Hakları Norveç

Günümüzde Kadın Hakları:

Ulusal Ölçekte Kadınlar için Eylem Planında Öncelikli Alanlar:

- Özgürlük, güçlendirme ve fırsatlar ulusal eylem planında beş öncelik alanı belirlenmiştir.
- Bu maddeler, parlamento döneminin sonuna kadar uzatılan 2016-2020 Dış ve Kalkınma Politikasında Kadın Hakları ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı'nda yer almaktadır
- Norveç aşağıdakileri teşvik etmek için çalışacaktır:
 - Tüm kız ve erkek çocukları için kapsayıcı ve eşitlikçi kaliteli eğitim
 - Kadınların siyasi hayata eşit katılımı
 - Kadınlar için tam ekonomik haklar ve kadınların işgücü piyasasına katılmaları için eşit fırsatlar
 - Kız çocuklarına ve kadınlara yönelik şiddet ve zararlı uygulamaların ortadan kaldırılması
 - Kız çocukları ve kadınlar için cinsel sağlık ve üreme sağlığı ve hakları.

Norveç Uluslararası Eğitim İşbirliği Merkezi

Anniken Huitfeldt,
Norveç Dışişleri Bakanı

Kaynaklar:

- https://www.oecd.org/dac/gender-development/Norway_Action%20Plan%20for%20Women%E2%80%99s%20Rights%20and%20Gender%20Equality_2016-2020.pdf
- <https://data.unwomen.org/country/norway>
- <https://borgenproject.org/womens-rights-in-norway/>
- https://www.regjeringen.no/en/topics/foreign-affairs/the-un/innsikt/womens_rights/id439433/
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/203703>
- <https://www.britannica.com/biography/Gunnar-Heiberg>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Feminism_in_Norway
- <https://www.writerstheatre.org/blog/nora/>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Norwegian_Association_for_Women%27s_Rights
- <https://www.samfunnsforskning.no/core/english/publications/Infographics/5-facts-about-gender-equality-in-norway/>
- <https://www.lifeinnorway.net/gender-equality/>
- https://prezi.com/b1bw9a_ato5b/womens-rights-in-nineteenth-century-norway/
- <https://www.norwaynews.com/thanks-these-women-norwegian-women-can-vote/>
- <https://searchingfornora.com/nora-helmer/noras-world/>
- <https://kjonnsforskning.no/en/2015/09/history-norwegian-equality>
- https://www.researchgate.net/figure/Year-of-introduction-of-different-forms-of-parental-leave_tbl1_280528357
- <https://www.stortinget.no/en/In-English/Members-of-the-Storting/women-in-the-storting/a-century-of-female-representation/>
- Sümer, Sevil; Eslen-Ziya, Hande (February 2017). "New waves for old rights? Women's mobilization and bodily rights in Turkey and Norway". [European Journal of Women's Studies. SAGE](https://doi.org/10.1177/1350506815619878). 24 (1): 23–38. doi:10.1177/1350506815619878. S2CID 148220666.

Tesekkürler.
Takk skal du ha.

